

Humpolecký spolek: Pěvecký spolek Čech a Lech 1862–1951

Bakalářská práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filosofická fakulta, Jihočeská universita, České Budějovice 2016, 91 stran textu (včetně 25 stran textových, tabulkových a obrazových příloh).

Bezpochyby zajímavé téma bakalářské práce Jiřího Maděry slibuje přinést nový, hlubší a komplexnější obraz o činnosti spolku, než jak tomu bylo doposud ve stávající literatuře. Působení alespoň několika spolků nejrůznějšího zaměření, na jejichž činnosti se podílela celá řada místních osobností, významně spoluutvářelo politické, sociální i kulturní milieu snad všech větších měst a městeček v českých zemích ve 2. polovině 19. a 1. polovině 20. století. A nejenom tomu bylo i v Humpolci. Ke zpracování svého kvalifikačního spisu autor využil jednak některé publikace regionálního rázu, a jednak osm kvalifikačních prací (zřejmě hlavně bakalářských – z autorových odkazů v předložené práci toto nelze bezpečně určit), obhájených v Brně, Praze a Hradci Králové v posledních cca 7 letech, které se větší či menší měrou váží k tématu Maděrovy práce. Z hlediska pramenné základny autor pracoval především se dvěma svazky Pamětní knihy spolku z let 1862–1950, které jsou uloženy v SOKA v Pelhřimově.

Předložená práce má vcelku dobře promyšlenou strukturu, kterou tvoří čtyři výkladové kapitoly, úvod, závěr a oddíl příloh. V úvodní části předkládá autor nejprve stručný přehled dosavadního bádání o historii Humpolce a činnosti pěveckého spolku, následně pak popisuje rozdělení práce do jednotlivých kapitol. První dvě kapitoly mají kompilační charakter a přinášejí stručný přehled dějin města a základní poznatky o spolkové činnosti ve městě. Třetí až pátá kapitola, jež jsou věnovány založení a působení spolku i jeho členské základně, jsou již založeny v převážné míře na práci s Pamětní knihou spolku. Závěr stručně sumarizuje dosažené poznatky, které dále doplňují zejména první čtyři přílohy v posledním oddílu práce.

K předložené práci, kterou J. Maděra bezpochyby zpracoval s potřebným zaujetím, mám však celou řadu výhrad, které nemohu pominout ani při vědomí toho, že se jedná o bakalářskou práci. Své výhrady jsem si rozdělil do tří větších celků. První z nich se týká, bohužel, velmi četných (vzhledem k 61 stranám vlastního textu) gramatických a stylistických nedostatků. Pan Maděra nechal ve své práci bez povšimnutí řadu překlepů, v několika větách vypadla některá slova (např. s. 7 a 25), nechybí zde ani hrubé gramatické chyby a špatná interpunkce, problémy mu činí i psaní velkých a malých písmen či čtyřmístných číslovek. Za

nedostatek a jistou „nevstřícnost“ vůči čtenářům pokládám i autorovo rozepisování, res. nerozepisování křestních jmen, a to i v případě osobností obecně známých; u řady dalších (byť asi ne u všech) by jistě tyto údaje byly též dohledatelné. Kouzlem nechtěného působí i některé svérázné autorovy formulace či anakoluty, např. na s. 15, 17, 20, 28, 36, 37, 38, 60 (jako pars pro toto lze uvést s. 58, kde je poslední odstavec páté kapitoly uveden těmito slovy: „*Malý epilóg na závěr.*“). Pozornost by měl autor věnovat též anotaci, kde nás informuje, že členové spolku budou „*rozebírání*“ (sic!), i její anglické verzi, která by zajisté měla respektovat stavbu anglické věty, významové odlišnosti slov (např. musical) i pravidla tvoření časů, vzhledem k tomu, že obě anotace jsou jakousi „upoutávkou“ pro případné zájemce a tak by měly být srozumitelné v obou jazycích.

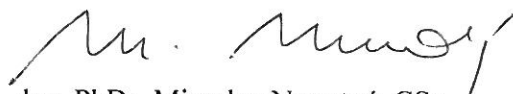
Druhý blok mých výhrad se týká historického řemesla. Autor v předloženém spisu prokázal značnou neznalost v případě používání zkrácených citací, které navíc ještě trpí nejednotností z hlediska formální podoby uvádění jmen autorů (jednou velká, podruhé malá písmena, napřed příjmení a pak jméno a na další stránce je vše naopak). Dále v odkazech i seznamu literatury chybí bližší údaje v případě citovaných kvalifikačních prací, autor též nedůsledně používá kurzívu v názvech odborných publikací, v citacích v textu, v názvech hudebních skladeb apod. Jako jistou bezradnost pak vidím i poněkud nešťastné rozdrobení výkladu klíčové – de facto jen šestnáctistránkové – páté kapitoly do celkem 13 podkapitol (!).

Tím se dostávám k poslednímu bloku věcných výhrad a k dotazům. V práci jednak postrádám jakoukoli odbornou literaturu, která by se věnovala problematice politického, veřejného i spolkového a kulturního života v českých zemích v éře Rakousko-Uherska, první a druhé republiky, protektorátu i třetí republiky (vyjma starší, zajisté velmi kvalitní, práce O. Urbana, která však končí rokem 1918 a spolková činnost nepatří k jejím klíčovým tématům). Dále mám připomínku k nekritickému přebírání informací z Pamětní knihy spolku, včetně řady doslovných citátů, které nejsou konfrontovány s poznatky z jiných zdrojů, takže jejich vyznění (=hodnocení) je veskrze nadšené, pozitivní a oslavné. Avšak bylo tomu tak i ve skutečnosti? Pamětní knihy přece nebyly psány za účelem připomínání chyb a nedostatků dané organizace či instituce... V práci mi dále chybí nějaké přesnější vymezení postavení spolků, a i když je podle autora „*definice spolku jednoduchá*“ (s. 24), myslím, že by vůbec nebylo na škodu uvést třeba přesnou dikci zákona apod. Navíc celý výklad druhé kapitoly (*Vývoj spolkové činnosti v Humpolci*) působí velmi chaotickým dojmem, kde se bez jasného rozlišení prolínají části věnované místním spolkům s obecnými trendy, autor se zde nevyvaroval ani opakování a poněkud nepřehledného rozdělení spolků (jak v Humpolci, tak i obecně), včetně věcných rozporů – např. na s. 24 se dozvíme, že vědecké spolky nebyly v Humpolci zakládá-

ny, ovšem na s. 26 autor uvádí, že zde působil jeden vědecký spolek (Musejní společnost). Další nepřesnosti či protimluvy najdeme např. na s. 30 a 31 (předsedou spolku zjevně i podle Přílohy č. 2 nebyl v uvedené době František Malát, ale – jak J. Maděra důsledně na řadě míst v textu uvádí – „*Nápravník Josef st.*“) či na s. 43, kdy v roce 1888 zřejmě asi neprobíhala „*oslava na připomenutí dvacetiletého fungování spolku*“, byl-li ten založen v roce 1863. Zpřesnění by jistě vyžadovaly informace o „*obnově veřejného života*“ ve druhé polovině 19. století (s. 26), či konstatování o „*zatčení velkého množství členů spolku*“ za protektorátu (s. 55), nebo na s. 57–58 o (dočasném?) ukončení činnosti spolku na počátku 50. let (anebo se jednalo o jeho řádné zrušení/zákaz?); v souvislosti s tím je nepochybné, že komunistická moc systematicky likvidovala jakékoli projevy občanského života mimo rámec Národní fronty, ale z textu práce vyplývá, že již před rokem 1948 nebyl v Humpolci valný zájem o práci ve spolku, který tak de facto přežíval již jen na papíře). Dále upozorňuji, že Církev československá husitská se až do roku 1971 jmenovala pouze Církev československá, resp. v letech 1939–1945 Církev českomoravská (s. 23, 24 aj.). Domnívám se též, že spíše než informace o stavbě komunikací, včetně dálnice D1, či relativně podrobného přiblížení židovské a evangelické (luteránské) komunity ve městě bez (alespoň v práci) uvedených bližších vazeb na činnost pěveckého spolku, které mohly být vcelku vhodně zahrnuty do výkladu o politických a správních dějinách města, by bylo vhodnější, kdyby autor věnoval větší pozornost problematice struktury obyvatelstva ve městě. Pro celou jím sledovanou dobu máme k dispozici (mimo jiných zdrojů) údaje ze sčítání obyvatelstva a jistě by bylo (vzhledem k tématu bakalářské práce) důležitější pracovat s detailnějšími informacemi o národnostní, sociální, ekonomické, věkové či náboženské struktuře obyvatel města (mimochodem: byli všichni humpolečtí evangelíci a židé vždy a pouze Češi?). To by bylo důležité i z hlediska autorem avizovaného „*rozzebírání*“ (tj. analýzy) členské základny spolku, jejíž jmenný seznam (ale nic více) přináší Příloha č. 1. Pokud jde o přílohy, tak jako zbytečná se mi (v dané podobě) jeví Příloha č. 5. Autorem vybrané osobnosti z Humpolecka mají přiblížit prostředí, ve kterém spolek působil (s. 87), ale jejich kusé „*medailonky*“ nám nic neříkají o tom, do jaké míry byly s daným regionem spojeny (jen se zde narodily, či přišly dožít, anebo nějakým zásadnějším způsobem prostředí ve městě a jeho okolí alespoň po určitou dobu ovlivňovaly?).

Závěrem chci konstatovat, že předložený spis pana Jiřího Maděry splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, ale vzhledem k výše uvedeným výhradám a nedostatkům jej nemohu hodnotit lépe než stupněm **d o b ř e**.

V Českých Budějovicích 29. 8. 2016

doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.